

Anne Lehto ja Marita Ahola

Tieteellisten kirjastojen asiantuntijoiden yhteistyötä kohti kestävämpää tulevaisuutta: katsaus vuoteen 2025

5

Signum-lehti toimi tieteellisen kirjastoalan ajankohtaisen keskustelun ja osaamisen jakamisen alustana. STKS:n vaikuttamistyö konkretisoitui mm. Varastokirjaston maksuttomuuden puolesta laaditussa kannanotossa. Osallistuminen kansainvälisiin kokouksiin edisti verkostoitumista. Toimintavuonna vahvistui käsitys yhteistyön ja jatkuvan oppimisen keskeisestä merkityksestä tieteellisten kirjastojen kehittämisessä.

Tieteellisten kirjastojen asiantuntijoiden työ on muuttunut viime vuosina yhä vaativammaksi. Työn vaativuutta on osaltaan lisännyt toimintaympäristön jatkuva muutos. Tietojärjestelmät ja tietokannat kehittyvät, uusia ominaisuuksia otetaan käyttöön ja samalla esimerkiksi tutkimusrahoittajien vaatimukset tarkentuvat, mikä edellyttää niiden huomioimista palvelujen kehittämisessä. Kirjastojen asiantuntijoiden tehtävänä on seurata ja ennakoita näitä muutoksia ja välittää ajantasainen tieto eri kohderyhmille koulutusten ja ohjeistusten avulla.

Useat tieteellisten kirjastojen asiantuntijat työskentelevät pitkälti itsenäisesti omissa organisaatioissaan. Jatkuvien muutosten hallinnassa verkostot ovat keskeinen tuki, koska ne tarjoavat mahdollisuuden kokemusten vaihtoon ja benchmarkkaukseen. Yhteinen ymmärrys tieteellisen kirjaston roolista ja aseoitumisesta sekä mahdollisuuksista rakentuu parhaiten vertaisyhteisössä. Suomen tieteellinen kirjastoseura tarjoaa vertaisverkoston kokoamalla asiantuntijoita yhteen ja tukemalla osaamisen jakamista yli tieteellisten kirjastojen sektori- ja organisaatorajojen.

Vuonna 2025 Suomen tieteellisessä kirjastoseurassa tehtiin töitä tieteellisten kirjastojen asiantuntijoiden työssä ja toimintaympäristössä ajankohtaisten teemojen edistämiseksi. Keskeinen toimintamuoto olivat työryhmät, joissa käsiteltiin vastuullisen avoimen tieteen ja tutkimuksen palveluiden kehittämistä, informaatiolukutaitoa, kirjastojuridiikan kysymyksiä, asiakaspalvelun ja kaukopalvelun ajankohtaisia kehitysnäkymiä sekä uuden teknologian, erityisesti tekoälyn vaikutuksia asiantuntijatyöhön.

Vuoden aikana järjestetyt seminaarit ja webinaarit kokosivat yhteen kirjasto- ja tietopalvelualan ammattilaisia. Tapahtumissa korostui vertaisuus: ajan-

kohtaisen tiedon ja kokemusten jakaminen, yhteisten ongelmien tunnistaminen ja ratkaisujen etsiminen yli organisaatorajojen. Työryhmien toiminta tarjosi tilaa myös yhteiselle pohdinnalle, miten toimintaympäristön muutokset vaikuttavat alaan, ja miten voimme yhdessä pyrkiä vaikuttamaan tulevaisuuden kehitykseen. Tämä on ollut STKS:n toiminnan ytimessä koko sen historian ajan, mutta kiihtyvässä muutoksessa sen merkitys korostuu entisestään.

Signum-lehti toimi vuonna 2025 ajankohtaisen tieteellisen kirjastoalan keskustelun ja osaamisen jakamisen alustana ja muistina. Lehden artikkeleissa tarkasteltiin monipuolisesti ajankohtaisia aiheita. Signum tarjosi tilaa myös pohdinnalle ja moninaisille näkökulmille, mikä on entistä tärkeämpää aikana, jolloin nopeasti vaihtuvat ilmiöt helposti kaventavat keskustelua. Tieteellisten

**Aika ja mahdollisuus
muutosvaikutusten laajempaan pohdintaan
jää usein rajalliseksi.**

kirjastojen asiantuntijoiden työ on usein kiireistä alan nopeaan muutokseen reagoimista kehittämällä ja toteuttamalla niihin liittyviä palveluja. Aika ja mahdollisuus muutosvaikutusten laajempaan pohdintaan jää usein rajalliseksi. Juuri tästä syystä STKS ja Signum ovat tärkeitä tarjoten mahdollisuuden keskus-

tella ja jäsentää ilmiöitä laajemmassa kontekstissa.

Vuonna 2025 pidettiin kaksi sääntömääräistä jäsenkokousta hybridikokouksina Tieteiden talolla etäosallistumismahdollisuudella.

Marraskuun lopussa syyskokous valitsi uudet hallituksen jäsenet ja Anne Lehdon vielä jatkokaudelle seuran puheenjohtajana. Seuran kannalta on tärkeää sekä uudistuminen että kokemuksen hyödyntäminen toiminnan sujuvuuden varmistamiseksi. Syyskokous päätti myös kutsua lakimies Pekka Heikkisen STKS:n kunniajäseneksi tunnustuksena hänen merkittävästä juridisesta panoksestaan kirjastokentän hyväksi. Kunniajäsenyys muistuttaa siitä, kuinka monialaista osaamista tieteellisten kirjastojen toiminta tarvitsee ja kuinka tärkeää on tehdä tämä osaaminen näkyväksi.

Vaikuttamistyö ja yhteistyö konkretisoituivat myös vuoden lopussa. STKS laati yhdessä Erikoiskirjastojen neuvoston ErikN:n kanssa opetus- ja kulttuuriministeriölle kannanoton Varastokirjaston maksuttomuuden puolesta. Kannanotto nosti esiin Varastokirjaston keskeisen merkityksen osana kansallista kirjastoverkkoa ja tutkimuksen edellytyksiä sekä sen maksuttomuuden vaikutukset kirjastojen toimintaedellytyksiin.

Kansainvälisyys

Helmikuussa puheenjohtaja osallistui Reykjavikissa pohjoismaisten kirjastojärjestöjen Nordig meeting -tapaamiseen. Heinäkuussa puheenjohtaja osallistui Liberin

Nordic Meeting -kokouksen osallistujia
Reykjavikissa Islannin kansalliskirjastossa
helmikuussa 2025.

konferenssiin Lausanssa ja elokuussa IFLA:n General Assemblyyn etäyhteydellä Kazakstanin Astanaan. Varapuheenjohtaja Marita Ahola edusti STKS:ää marraskuussa EBLIDAn ELAN-projektin järjestämässä tapahtumassa *Linking Libraries Sustainability Exchange Visit* Cinisello Balsamossa Italiassa.

Yhdessä eteenpäin

Vuosi 2025 STKS:n toiminnassa vahvistaa käsitystä, että tieteellisten kirjastojen asiantuntijuus rakentuu yhä enemmän vuorovaikutuksessa ja osaaminen kehittyä ja uudistuu jatkuvan oppimisen kautta. STKS:n tehtävä on jatkossakin tarjota puitteet tälle työlle: tilaa keskustelulle, mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen ja foorumi yhteiselle vaikuttamiselle.

Haluamme kiittää kaikkia seuran toimintaan osallistuneita: työryhmissä, koulutuksissa, vaikuttamistyössä sekä Signumin kirjoittajina ja lukijoina. Erityiskiitos Signumin päätoimittajana kaksi kautta sitoutuneesti toimineelle Mika Holopaiselle.

Tieteellisten kirjastojen asiantuntijoiden ääni vahvistuu yhteistyössä ja yhteistyö on STKS:n vahvin voimavara myös tulevana vuosina. 💡

Kirjoittajat

ANNE LEHTO

STKS:n pj. 2022–

Tritonia, Vaasan yliopisto

Orcid: 0000-0002-1040-1399

MARITA AHOLA

STKS:n varapj. 2024–2025

Turun ammattikorkeakoulu

Orcid: 0009-0007-6304-6064